

Izhaja vsak delavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 240—  
za pol leta K 120—

V upravi stane mesečno K 18—

## NOVIČAS

Gredništvo in upravnštvo v Kopitarjev ulici šte. 6 — telefon  
uredništvo šte. 50 — telefon  
— upravnštvo šte. 328 —

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 60—  
za en mesec K 20—

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Posamezna številka stane K 1.40

## Pogum in doslednost.

Ljudska stranka je bila vedno pogumna. Kdo se ne spominja z veseljem časov, ko smo glede vsake stvari takoj zavzeli načelno stališče, pa naj je bila še tako kočljiva? Popolnoma nov položaj po preobratu pa je povzročil neko desorientiranost. Prisposobljajoč nespremenljiva načela stranke novim razmeram, se je večkrat samo načelo ali bistveno oslabilo ali pa napak tolmáčilo, navadno pa zamolčalo. V zadevah javnega interesa pa je molk kajpada vse kaj drugega nego čednost.

Danes se bolj in bolj jasni. Mi smo zopet orientirani vsaj v glavnih in bistvenih potezih. Mi vemo, da imamo načela, kojih veljavnost nikdar ne mine. Vemo, da imamo svoj nazor o državi, pa naj bo ta država takšna ali drugačna. Za nas je država člen v družini krščanskih narodov, ne sama sebi najvišji namen, ampak v službi krščanskega čoveštva.

Isto je z narodnostjo. Vsi narodi smo enega očeta sinovi. Narodno čustvo je kakor vsako drugo upravičeno v svojem višjem moralnem namenu, ono nam pomaga dosežati vrhovni smoter celega čoveštva, ni samonamen, ampak le orodje. Izven tega splošnega človeškega namena je egoizem, ki narode medseboj razdvaja in uničuje krščansko kulturo. To je jasno povedal že pokojni naš Mahnič.

Tretjič: vsaka krščanska ljudska stranka je za vse: za vse narode na svetu in za vse narodnosti v eni in isti državi. Krivica, ki se godi zameru, zadeva krščansko ljudsko stranko na enak način kakor krivica, ki se godi belokocu. Vsaka krščanska ljudska stranka je vsenarodna, to je občečloveška. Prav zato pa je tudi narodna v najplemenitejšem pomenu besede. Ona kaže narodu najsigurnejši pot k svoji izpolnitvi, k resničnemu časnemu in večnemu blagostanju.

Četrtič: Za krščansko ljudsko stranko ni dvoje načel, eno za lastni narod, nasprotno načelo pa za drugi narod; eno načelo za zasebno življenje, nasprotno načelo za javno življenje; krščansko načelo za družinsko življenje, pogansko pa za gospodarsko in socialno. Vse merimo in moramo meriti z enega samega, nedeljivega, večnega, enotnega in nespremenljivega vidika krščanske pravice: Slovenca in Nemca, družino in akcijsko družbo, notranjo in zunanjo politiko.

En cilj je pred nami: družinska skupnost vseh krščanskih narodov, kojih medsebojni odnosi bodo sloneli na istih načelih ljubezni, prijateljstva, soodgovornosti in samopozrtvovanosti, na katerih sloni družinsko življenje. In naj strasti še tako besne, naj so predsodki še tako močni, plemenito in razredno sovraštvo še tako razdivjano — k temu cilju morajo biti naši koraki naperjeni brez kompromisov, najmanj pa še s strahopetnim molkom.

Te dni je poslanec Sušnik pokazal na neko rano na našem državnem telesu. Čast temu pogumu, ki pristaja krščanski ljudski stranki! Vsak, kdor trpi krivico, naj ima svojega zaščitnika v krščanski ljudski stranki. Ona je po svojem bistvu za vse, za celo državo, za vse narodnosti v njej, za vse delovne stanovce, kajti njena načela so občečloveška, svetovna, vseobsegajoča.

Naj nas zopet vse globoko prešine ta zavest!

## Iz zakonodajnega odbora

Belgrad, 20. januarja. Danes predpoludne se je na seji zakonodajnega odbora najprej pretresala uredba glede oddajanja vodnih sil v eksploatacijo po predlogu ministrstva za poljedelstvo in vode. Poslanec Popović je smatral, da zakonodajni odbor ni pristojen, da sklepa o teh koncesijah, ter se skliceval na dotične člene ustave. Zakonodajni odbor je z glasovanjem sklenil, da v tem vprašanju ni pristojen. Kot druga točka dnevnega reda je bila na vrsti načelna razprava glede zakona o centralni upravi. Minister dr. Marković je predlagal, da se določi posebna sekcija, ki naj pregleda ta zakon in potem poroča odboru. Poslanec Dulibić je naglašal, da je več ministrstev, ki bi se lahko ukinila in s tem zmanjšal proračun. Poslanec Angelić se s predlogom ministra dr. Markovića ni strinjal in zahteval, da naj se to vprašanje dostavi finančnemu odboru. Poslanec Ljuba Jovanović je navajal, da mora priti do so-

glasja med zakonom o centralni upravi in dosedanjimi uredbami. Po glasovanju je bil sprejet zakonski predlog v načelu. Po-

drobna razprava se bo začela, ko bo minister izpremenil posamezne člane tega predloga.

## nale finančno gospodarstvo.

## Iz finančnega odbora.

Belgrad, 30. jan. Danes je imela sejo prva sekcija finančnega odbora. Razpravljali so najprej o izdatkih vrhovne državne uprave; ker pa niso imeli točnih podatkov, so potem vzeli v pretres notranje posojilo. Ugotovilo se je, da se je plačalo za investicijsko posojilo 338 milijonov dinarjev. Potrošenih je 82 milijonov, ostane plačanega kapitala (to je nad eno milijardo kron) pa leži pri bančnem sindikatu s 3% obrestmi. Odbor smatra, da je to protizakonito in da se mora denar položiti v Narodno banko. Nastalo je vprašanje, ali se morajo plačati obresti za ostanek 162 milijonov dinarjev, katere mora plačati bančni sindikat kot preostanek do 500 milijonov. O tem ni prišlo do sklepa. Sekcija se zopet sestane 6. februarja, obenem pa se bodo iz pokrajn pozvali delegati finančnega ministrstva, da pridejo z referenti v Belgrad, da bodo skupno s finančnim odborom pretresali proračun o dotičnih pokrajninah.

Nato je muslimanski poslanec Filipović zahteval, da se finančno ministrstvo reorganizira, češ da je za naše razmere predrugo, in da naj se sprejme organizacija, kakor jo imajo v Češkoslovaški, kjer imajo samo tri generalne direkcije, ne pa Francoska, v katero smo se zagledali, tako da imamo 12 generalnih direkcij. O tem vprašanju bodo razpravljali na prihodnji seji.

Druga sekcija finančnega odbora je vzela v pretres proračun državne tiskarne. Pri tem pretresu se je ugotovilo, da je proračunski načrt netočen, ker po priznanju uprave državne tiskarne same, niso od nje zahtevali podatkov za sestavo proračuna. Zato je v proračunu izkazan deficit blizu 6 milijonov Din, dočim se je sekcija na licu mesta, namreč pri tiskarni uverila, da to nikakor ne odgovarja istini in da bi tiskarna po vsej priliki lahko pokrivala svoje stroške, ako bo ostala urejena kakor doslej.

## Apel železničarjev na vso javnost.

Na javnem zborovanju v Zagrebu, dne 20. januarja 1922, najodločneje protestirajo zastopniki koaliranih železničarskih organizacij cele države, ker merodajni še niso ugodili upravičenim zahtevam železničarjev.

Zborovalci ugotovijo, da so bile zahteve predložene že pred koncem meseca novembra 1921, a v tem času je izbruhnila vladna kriza, ki je njih rešitev odgodila do sestave nove vlade.

Zastopniki koaliranih železničarskih organizacij so začasa vladne krize obvestili ustmeno in pismeno vse merodajne od ministrstva saobračaja do ministrskega predsednika, kakor tudi vse parlamentarne klubove.

Na vseh teh mestih so bile dane zastopnikom koaliranih železničarjev najlepše obljube: Da se bo njihovim zahtevam, ki so jih priznali kot opravilne, ugodilo takoj ko bo vladna kriza rešena.

Naposled je bila kriza rešena. Ali od pričakovanih obljub ni bilo ničesar! Železničarji so pozabljeni, kakor so bili pozabljeni vedno v zadnjih treh letih. Obljube so se dajale samo v času krize, takrat ko se je mislilo, da bo prišel drugi, ki naj bi jih izpolnil; a ko so ti drugi ostali ravno isti, kateri so dali tudi obljube, se je prešlo preko položaja železničarjev kakor preko stvari, ki ni potrebno obračati pažnje niti toliko, kakor eni najbrezpomembnejših. V svojem nedavnem ekspoziju je minister saobračaja s številkami razložil bedo našega prometa. Ali pri tej bedi prometa ni našel niti besedice tudi za bedo železniškega osoblja, ko je ono, za kar vsak moder poslovavec skrbi, da ima zadovoljno osoblje, ker le v tem slučaju se mora pričakovati intenzivno delo; a za to se minister saobračaja ni brigal. Njema je vse važnejše kakor osoblje. To svoje stališče je v zakonodajnem odboru izrazil z dvema izjavama: 1. Da so mu zahteve železničarjev neznane. 2. Da se z železničarji ne pogajati. K stvari kar se prvega tiče: g. minister saobračaja je bil obveščen o zahtevah osoblja, ker ga je deputacija železničarjev predhodno obvestila in ji je on obljubil, da se bo zavzel za zahteve železničarjev tako v zakonodavnem odboru kakor v ministrskem svetu boječ se edino nasprotovanja finančnega ministra. A kar se tiče drugega: Jasno je, da je minister saobračaja železniško osoblje prevaril.

Njegovo izjavo, da se ne bo pogajati z železničarji, razumen človek ne more spraviti v sklad s členom 33 Ustave v katerem je nameščencem in delavcem zagotovljena pravica organizacije, da dosežejo boljše materialne pogoje za življenje. Čemu »liberalna« ustava ako je konservativni ministri nečesto priznati? Minister se ne bo pogajati; sam ne da nič; zakon o zaščiti države prepoveduje gospodarsko borbo, a mirovnih razsodišč za spore med delojemalem in delodajalcem ni; na koga naj se torej železničarji obrnejo?

Ono, česar ekspozije ministra saobračaja ne omenja, smo dolžni povedati: Da je železniško osoblje danes v položaju, ki je v vseh oziirih katastrofalen. Ako bi statistik in fiziolog ta položaj hotel izraziti v številkah, bi bile te strašnejše, nego one v ministrovem ekspoziju. Plača kvalificiranega delavca v železniški delavnici znaša mesečno 2500 kron; nekvalificiranega na progi mesečno 1500 kron; uradnika z maturo in desetletij službe 3000 kron. Primerjajoč te plače s plačami privatnih podjetij, je osoblje z istimi kvalifikacijami na železnici za 20 % do 30 %, a gotove kategorije tudi za 100 % na slabšem, kakor v privatnih podjetjih. Nasproti temu stanju je bilo predvojno razmerje plač nasprotno; še pred več kot letom dni je primerjava plač in draginje proti predvojnemu stanju pokazala sledeče: Draginja je narasla za 3114 %, a plača povprečno za 1571 %. Znano je, kako je od pred letom dni narasla draginja in potem, kako je to nesorazmerje še strašnejše.

In ko se minister saobračaja pritožuje nad neproduktivnostjo delavnic je potrebno, da se ozre tudi na izstradanost delavcev v njih, tako tudi v pisarnah itd. in se informira, koliko izmed najposposobnejših je še ostalo pri železnici pri taki skrovi za njihovo materialno nagraditev?

Minister saobračaja smatra, da je zakon o zaščiti države univerzalno sredstvo, katero more služiti v ekonomiji in tudi v politiki. Ali, dasi računajo železničarji z onim, kakor minister sam, oni vsekakor ne verujejo v univerzalnost tega zakona, kajti: Ako zakon zahteva, da železniško osoblje gladi pogine, ali da čaka na milost svojega ministra, bodo najposposobnejši na železnici prisiljeni, da si poiščejo posla izven železniške službe. A tudi ono, ki ostane, ostane s skrbjo, da ne pogine gladi, kar bo prav gotovo vplivalo na intenzivnost dela na železnicah. Ali je zakon o zaščiti države v stanju, da podaljša življenje od 30 na 60 let onim, ki tega po svoji fizični konstituciji ne morejo vzdržati? Ako da, potem je politika ministra saobračaja pri prometu umestna.

Mi izjavljamo: Osoblje neče niti štrajka, niti pasivne resistence. Ali osoblje je danes fizično obnemoglo, kar bodo mogli ugotoviti tudi zdravniki.

Dočim minister saobračaja grozi z zakonom o zaščiti države, pozablja, da je njegovo ministrstvo pogazilo toliko zakonitih naredb, ki so bile v prilog železničarjev in so bile v veljavi še pred vojno (na primer pravica do službene obleke, odvzeta staniarima, krivičen prevod na dinarske plače, kršene pravice do voznih ugodnosti itd.). Pripomniti se mora tudi takoj, da je isto pogazilo obvezo, ki je bila dana delavcem s pogodbo »priljubljeni pravilnik« od 2. junija, številka 18.345, iz leta 1920, kjer je rečeno, da se bo pred koncem avgusta 1920 pristupilo novom odmerivanju dodatka na skupno, za obzior na vladajuče prilike.

Dasi je bilo na to svojo obvezo opozorjeno od železničarskih organizacij, je ministrstvo saobračaja bilo neprestano gluho, da jo izvrši in mesto povišanja plač je uvedlo sistem nezastlišan preganjan in globljen osoblja, da jih s tem nasiti. In sedaj, ko po dveh letih zavlačevanj železničarji ponovno zahtevajo, kar jim je neobhodno potrebno za življenje, je minister saobračaja tako ljubezniv, da jih opozori na zakon o zaščiti države!

Minister saobračaja se je pritoževal tudi na pomanjkanje strokovnega osoblja na železnicah. Ni pa omenil, da je bilo od železnice predlansko leto, ko so bili železničarji poginani v štrajku, odpuščenih okoli 3000 strokovno izvežbanih moči, ki jih še do danes niso mogli nadomestiti. Večina teh odpuščenih je že našla druge službe, a one, ki je še niso, ministrstvo še danes mrevvari, mesto, da jih sprejme zopet v službo in tako nadomesti potrebo po sposobnih.

In ko imamo po ministrovem ekspoziju pred očmi žalostno stanje našega prometa, tedaj je dvakrat nejasna politika ministra saobračaja proti železničarjem, ker se vidi, da leži problem ozdravljenja prometa v prvi vrsti v delavnicah. A naše mnenje je: ako bodo mogle uspevati z delavci in materialom privatne tovarne vagonov in lokomotiv v Brodu in Subotici, da bi toliko bolj mogle uspevati državne železniške delavnice, ki že obstojajo, razen, ako je tendenca v tem, da ne uspevajo!

Imajoč pred očmi vse postopanje ministrstva saobračaja proti železniškemu osoblju, zbrani železničarji iznašajo pred celo javnost protest, ker nezanimanje ministrstva saobračaja za železničarje znači popolno nesposobnost, da se v prometni politiki uberejo nova pota.

Poleg investiranja potrebnih vsot v uničeni promet, je najhitreje in najuspešnejše ozdravljenje prometa iskati v medsebojnem sodelovanju med železničarji in ministrom saobračaja, kot dvema faktorjema na skupnem polju. To postopanje ni upropastilo prometa v najkulturnejših deželah sveta — ravno nasprotno — pa ga tudi pri nas ne bo.

Apeljujoči na celo javnost, železničarji prosijo, da razumeva njihov težak položaj in se tako prepriča, kje so oni, ki so dovedli promet v to žalostno stanje.

## Aprovizacija v Mariboru.

(Iz Maribora.)

Radi slabe oskrbe mestnega prebivalstva z mesom je v zadnji seji občinskega sveta A. Krepek (SLS) in tov. stavil na g. župana sledečo interpelacijo:

Zadnja dva meseca je mestno prebivalstvo v Mariboru kar najslabše oskrbljeno z mesom. Mesarji so delali, dokler so bile cene še nizke, pasivno resistence. Tudi sedaj ni boljše, ko so se cene povišale nad 50 odstotkov. Premožni mesarji so postali največji izvozničarji, preplačujejo živino tako, da majhni mesarji ne morejo konkurirati in si nabaviti živine za mestno prebivalstvo. Tako uničuje nekaj bogatašev-mesarjev docela mesarsko obrt v mestu, mestjanom pa tudi za drag denar ne nudijo mesa, ker ga še dražje prodajajo v inozemstvo.

Prišlo je v mestu radi pomanjkanja mesa in radi ostudnega, sebičnega, pohlepne postopanja par mesarjev-bogatašev do skrajne nezadovoljnosti ljudstva, ki se utegne znositi nad tem pijavkami in krvo-sesi ljudstva. Tem večje ogorčenje vlada med ljudstvom, ker to dobro ve, da večji mesarji koljejo v klavnici velike množine živine, svoje mesnice pa imajo zaprte za mestno prebivalstvo.

Ker bode vsled neznosnih razmer oskrba z mesom vedno slabša in bodo mesarji-izvozničarji vedno bolj izkoriščali te slabe gmožne razmere v svoj dobiček, se stavi na gospoda župana vprašanje:

1. Ali so mu neznane te nevdržljive razmere glede aprovizacije mesta z mesom.

2. Če so mu zane, zakaj že zdavno ni ničesar ukrenil, da bi se razmere zboljšale.

3. Ali je voljan delati na to, da se mesarji-izvozničarji prisilijo, da skrbijo v prvi vrsti za zadostno množino mesa, kolikor ga potrebuje mestno prebivalstvo. Če tega



ne starija, ne jim odziva, lečenoja za obiri ali pa se jim lepo morda klavica.

Tako imenovani, tudi Mariboru razni izvozniki ali prebivalstvo k — obupu.

## Seja narodne skupščine.

Belgrad, 30. jan. Današnja seja je otvoril preds. Ribar ob 10. uri in ugotovil kvorum, katerega na zadnji seja ni bilo. — Po vrnitvi mandata odbora za upravno razdelitev države nar. skupščini, je prišla na vrsto interpelacija posl. Divca glede delovanja komisij drž. posestev v Belju in Topčideru, na kar je bil sprejet predlog dr. Ribara, da imata obe komisiji končati svoje delo do 10. svečana. — Min. Pribečević je odgovoril na interpelacijo zemljičarstva Stajice glede namočenja učiteljev, ki so dovršile gosp. šole na Češkem in Slovenskem. Minister odgovarja, da je dokončalo 20 učiteljev šole na Češkem, 8 pa na Sloveniji — vse na lastne stroške. Od teh je 5 namočenja na drž. era pa na vs. gosp. šoli; 7 je začelo namočenja v min. za prosveto, 1 v min. za vere, 3 je namočenja na osnovnih šolah, ena je iz zdravstvenih ozirov upokojena. — Nato je zbornica glasovala o poročilu odbora za pregledovanje trg. pogodb. Pri glasovanju za trg. pogodbo med Avstrijo in Jugoslavijo je bilo oddanih 120 glasov za, 35 proti. — Pri podrobnem glasovanju so bili sprejeti vsi členi z dodatki odbora. Trg. dogovor z Avstrijo se podaja do 30. junija t. l., min. za trgovino pa ima pravico, odpovedati dogovor na tri mesece. Pri celotnem glasovanju je bilo oddanih 122 glasov za, 35 proti. — Odbor za upravno razdelitev države vrača svoj mandat nar. skupščini. — V ustavi določen rok prekratek! — Blagoslov vladnih kriz in »množico praznikov«!

Belgrad, 30. jan. Na današnji seja narodne skupščine je vrnil odbor za upravno razdelitev države nar. skupščini z motivacijo: 1. ker je njegova naloga preobsežna in je ne more končati v določenem roku, ki je »tako kratek«!, 2. poleg tega je bila vladna kriza(!), in 3. mnogo praznikov(!). — Predsednik Ribar sporoča, da bo odstopil to poročilo zakonodajnemu odboru s prošnjo, naj ga čimprej reši. — Tri koraki odbora za upravno razdelitev države je napravil na vse politične kroge zelo globok vtis. Vladna večina je na ta način dokazala nezmožnost centralistično-matematične ustave, ki zanika vse kulturne, gospodarske, politične in socialne posebnosti posameznih pokrajin, priznala je ogromno škodo, ki jo je napravila državni kriza, v kateri je šlo samo za korita, motivacija z izgovorom na »množico praznikov« pa naravnost z bengalično lučjo razsvetljuje dejstvo, kako otročje igrajo pri nas z državnimi kartami. Opozicija je ta dogodek bistveno podkrepil, vrše se še neoficielni razgovori za nastop v zakonodajnem odboru, kadar pride poročilo odbora za upravno razdelitev države na dnevni red, kar deluje na večinske zastopnike depresirano, ker bodo imeli resnično težavno stališče braniti centralistični režim, ko sami priznavajo njegovo nezmožnost in škodljivost. Na drugi strani pa govore, da pomenja ta dogodek umik radikalov za Sa-

moupravne oko, približevanje k Sloveniji in Hrvatini da je vladna koalicijska omajana. — Vsekakor stojimo pred važnimi notranje-političnimi dogodki.

### DANAŠNJA PREDBORZA.

Zagreb, 31. jan. (Izv.) Na današnji predborzi notirajo: Budimpešta 45-50, Berlin 153-154, Italija 13-60, London 1302-1303, New York 302, Pariz 25-15-25-20, Praga 596, Dunaj 412-50-415, Zürich 59-75.

## Politični dogodki.

+ Zamrza med Ameriko in Francijo. Ameriški predsednik Harding je v zadnjem času trikrat zaporedoma odklonil sprejem francoskega poslanika Jusseranda. Na državnem uradu Jusseranda tudi ni sprejel državni tajnik Hughes, ampak eden podtajnikov. Francosko časopisje o tem dogodku molči.

+ Na političnem lovu. Spominjamo se, kako so demokrati ob raznih prilikah očitali jugoslovanskim ljudskim strankam, da sprejemajo v svoje vrste Nemce in Mažare oziroma da uživajo boja njihove simpatije. Sumnili so jih vsled tega po svoji navadi protidržavnosti, avstrijskantsva itd. Sedaj pa izvemmo iz novosadske »Zasiave«, da je imel demokratski parlamentarni klub pred kratkim posebno seja, na kateri je razpravljalo o tem, kako bi se stranka razširila med Nemci in Mažari v Vojvodini. Klub je izvolil poseben odbor, ki naj se stalno peča s tem vprašanjem. V tem odboru je poleg dr. Bokšana, Šečeroja in Mitjatičeviča tudi — čujte! — dr. Kukovec! In dr. Kukovec je določil, da bo med Nemci prirejal shode in na njih nemško govoril! Tako je sklenil demokratski klub. Kaj poroče na to »Narod« in »Jutro«, ki sta toliko napadala naše ljudske stranke zaradi nemških in mažarskih »simpatij«? Pravici in resnici na ljubo bodi še povedano, da tudi radikalci ne zametajo nemškega in mažarskega političnega prijateljstva ter so že začeli med temi našimi sodržavljani prirejati shode.

## Dnevni dogodki.

— Konklave se prične 2. svečana. Dne 2. februarja se bo brala v kapeli svetega Pavla sv. maša »De Spiritu Sancto«, zvečer pa nastopi vhod kardinalov v konklave.

— Harding in volitev papeža. Predsednik Združenih držav je dal trem ameriškim kardinalom v svrhu pravočasnega dohoda k volitvam papeža na razpolago dva torpedolovca, ker bi sicer kardinali ne prišli pravočasno v Rim.

— Jan Kollar. Dne 24. t. m. je minulo 70 let, kar je umrl pesnik in neumoren glasnik slovanske vzajemnosti, Jan Kollar. Rojen je bil l. 1793. na Slovaškem v Mošovicah, umrl je pa na Dunaju l. 1852.

— Za mariborske mestne reveže je izdala občina v mesecu decembru okrog sto tisoč ron. Od tega zneska se je nakazalo kot podpore ljudski kuhinji 70 tisoč kron. Z novim letom so se podpore mestnim revežem znatno zvišale. Mestnih revežev, ki dobivajo od občine podporo, je 367, med temi 83 otrok.

— Stanovanska beda v Mariboru. Na stanovniškem uradu v Mariboru leži okrog 1600 različnih prošelj za nakazilo stanovanja oziroma za večja stanovanja. Dalje je baje v Mariboru nad 300 brezstanovancev. Torej same vesele stvari iz Maribora. Brezstanovanci, številni mestni reveži, neznosna draginja, vsak dan več bank, advokatov, mesto polno raznih verižnikov, navijalcev cen ter krščenih in nekrščenih izvoznikarjev, ki ubogega proletarja izsesavajo, kateri že itak živi in ječi pod teko sedanjih neznosnih razmer. Le tako naprej, bo že šlo pa — nazaj.

— Mariborski občinski svet. V četrtek 28. t. m. se je vršila prva letošnja seja občinskega sveta. Na dnevnem redu je bilo poročilo župana, razne interpelacije in poročilo finančno gospod.škega in stavbnega odseka. Po overitvenju zapisnika zadnje seja je sledilo poročilo župana, ki se je vzel na znanje oziroma so se nekatere zadeve izročile tozadevnim odsekom. Zatem so sledile interpelacije, in sicer interpelacija občinskega svetnika Weikla (JDS) proti postopanju stanovniškega urada. Občinski svetnik Jarh (NSS) stavi slično interpelacijo. Župan odgovarja na interpelaciji v splošnem, ker interpellanta nista navedla konkretnih predlogov. Obč. svetnik Roglič (NSS) stavi interpelacijo glede odprave stanovniške bede in predlaga uvedbo davka čez čezmerna stanovanja. Se izroči stanovniškemu odseku. Nato sledi interpelacija obč. svetnika Krepeka in tov. (SLS) v zadevi oskrbe prebivalstva z mesom. Župan odgovori, da bo dal na interpelacijo pismen odgovor odseku za aprovizacijo, kateremu se zadeva odkaže. Zatem sledi druga interpelacija obč. svetnika Krepeka in tov. na župana v zadevi slabega poslovanja ozir. uradovanja v mestnem knjigovodstvu. Župan odgovori, da se bo zadeva obravnavala v posebi seji, ki jo namerava sklicati in na kateri se bo obravnavala nova službena praga lika in personalne zadeve. Končno sledi poročilo fin. gospodarskega in stavbnega odseka o elektr. napeljavi v Lajš. Ubers. prodaji mestnega sveta trdki »Unio« in »Kovina«. Gg. Valjok in Klemenčič se dovoli zidava poletne kavarne v mestnem parku. Ponudnika postavi kavarino na lastne stroške (proračunirana okrog 1 milijona). Plačati morata 14.000 kron letne najemnine, in sicer eno polovico mestni občini, drugo polovico obsevalnemu društvu. Po preteku 20 let preide kavarina v last mestno občine. Ob 10. uri zvečer se seja prekine in se nadaljuje v ponedeljek, dne 30. t. m. ob 6. uri zvečer.

— Velika nesreča v kinematografu. Dne 28. t. m. zvečer se je udrila pod snežno pezo streha centralnega kina v Washingtonu, v katerem je bilo pri predtavi do 500 ljudi. Iz podrtega poslopja so potegnili do sedaj 125 mrtvecev ter 200 ranjenih. Pogled na ponesrečence je grozen. Manjkajo jim roke, noge in drugi udje. »New York Herald« poroča, da se nahaja med ranjenci tudi senator Smith.

— Tuberkuloza v Pragi. Skoraj tretjina smrti praškega prebivalstva se lahko prišteva tuberkulozi. Izmed 600.000 prebivalcev Velike Prage jih umre 14.000 ter od teh skoraj 5000 za jetiko. V Londonu, Liverpoolu in v nemških mestih umre od

14.000 prebivalcev k večjemu 1500 oseb za tuberkulozo.

— V zaporu obesil se je Josip Zupan iz Hudega, ki ga je oblast zasledovala, ker je bil osumljen roparskega umora. Zupan se je obesil v občinskem zaporu v Sv. Rupretu pri Celovcu.

— Prepoved potujočih komedijantov. »Česky Dennik« piše: Češkoslovaška republika je napravila konec komedijantskemu življenju, ki je bilo tipično za naše kraje in katero ni bilo v čast češkemu imenu v tujini. Ministrstvo za notranje zadeje je namreč izdalo naredbo, da se komedijantska koncesija ne sme več podeliti komedijantskemu, ker so se potujočega komedijantskega življenja oprijemali dvomljivi elementi. Zdaj ne bo več dolgo trajalo, ko bo po deželi popolnoma utihnil noben komedijantov, katere je Smetana uvekovečil v »Prodani nevesti«.

## Ljubljanski dogodki.

lj »O novem redu v Evropi.« Prosveta franciskanske župnije priredi danes v torek ob 8. uri zvečer predavanje v dvorani na portu franciskanske samostana. Predaval bo g. prof. dr. ... o novem redu v Evropi. K obliki udeležbi uljudno vabi odbor in prosi občan, da vsi točno ob napovedani uri pridejo k predavanju.

lj Knjigovodski tečaj Prosvete franciskanske župnije se danes ne bo vršil. — Voditelj.

lj Nogo si je zlomil danes prof. Švajger. Prepeljali so ga v bolnišnico.

lj Smrt vsled padea. Franciška Kranjc, služkinja, je tako nesrečno padla, da si je prebila črepijo na glavi. Vsled poškodbe je kmalu po padeu umrla.

lj Vreme. Včeraj popoldne je nastopilo zopet bolj vlažno vreme. Zvečer je bilo nevarno hoditi po ulicah, ki so postale opolzke. Danes dopoldne je začelo močno snežiti.

## Naša društva.

d Skupni izr. obč. zbor »Danice« in »Zarje« se vrši 31. t. m. ob 8. uri zvečer v prostorih Akademškega doma. Dnevni red: Slovesen sprejem novih članov. Po zaključitvi uradnega dela obč. zbora sledi prijateljski večer — Gospodje starešine vljudno vabljeni! (K)

Kdor napovedi svojih dohodkov do predpisanege roka t. j. 31. januarja ni vložil, naj si takoj naroči knjigo pokojnega finančnega svetnika Valentina Žuna pod naslovom »Dohodnina« in naj na podlagi te knjige sestavi pravilno napoved, ter vpoštevava vse dovoljene odbitke. — Vsakdo, ki je imel leta 1912 vsaj 4800 K dohodkov, naj vložil napoved, predno mu davčna oblast dohodnine uradno ne odmeri. Kdor to zamudi, izgubi pravico do priziva in utegne zapasti nepopisnim težkim posledicam. Žun: »Dohodnina« velja s poštnino vred 4 Din 50 par in se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Izdaja konzorcij »Novega Časa«. Urednik in odgovorni urednik Franc Kremžar. Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

## Bratova tajnost.

18

Povest iz irske zgodovine. Prevel M. R. (Dalje.)

Na poti skozi vas se je oglasil pri materi Bell, ker je upal najti svojo mater tam, in Meggy mu je povedala, da je šla njegova mati na prištavo. Niti za trenutek ni pomišljala, ampak šel za njo, kar je najhitreje mogel.

Ko je Hugon Peacock opazil župnika, je postal njegov obraz bel kakor apno in moral se je prijeti za stol. Moža sta se za hip merila, nato je položil duhovnik roko materi na ramo in rekel s tresočim glasom: »Matile«

Mati Ana ni slišala, kdaj je vstopil njen sin, zato se je naglo obrnila in ko ga je spoznala, je zaklicala bolešno: »Ah, to je dobro, da si prišel, Jem! Poznaš tega tukaj? Oglej si ga natančno! Ali nima roke krvave?«

»Mama, mama, kaj govoriš?« ji je rekel župnik prestrašen.

»Da, ta je tisti, ki je ubil tvojega brata! Ta je morilec mojega Dunstana.«

»Kako moreš koga podolžiti, matile?« ji je odvrnil župnik. »Ne sodite in ne boste sojeni, pravi sv. pismo.«

»On je to storil!«

»S čim moreš dokazati?«

»Dokazati? Jaz naj dokazem, kar je jasno! Prvo noč po pogrebu ga je našla Meggy na Dunstanovem grobu, ali ni to dovolj jasno dokazano?«

»To ne dokazuje ničesar, mama.«

»Ničesar ne dokaže? O Bog, o Bog, tudi Ti govoriš drugače, Ti, brat umorjenega!«

Težko in zamolklo so ji prišle te be-

sede iz ust, njen obraz je bil od razburjenja ves rdeč in oči so bile, kot bi hotele uiti iz svojega prostora. Predno je mogel župnik preprečiti, je padla na tla nezavestna.

Jem, prestrašen, je pokleknil, položil glavo nezavestne matere v svoje naročje, Hugon Peacock pa, kakor zmešan, je zbežal iz sobe. Kar hitro se je vrnil, v roki držeč steklenico s kisom in brisačo. Le s težavo je vzel župnik ponujeno mu pomoč, pa kakorkoli si je prizadeval, zavest se materi vendar ni vrnila. Ležala je v njegovem naročju in rahlo soplja.

»O Bog, ne pusti je še umreti!« je šepetal sin in ustnice so mu trepetale. »Naj zadostuje ena nesreča in usmili se je!«

Oskrbnik je zopet šel ven. Čez nekaj minut se je vrnil in rekel z glasom, kakor bi ga kaj dušilo: Dal sem zapreči, gospod župnik!

Pater Fitz-Roy ga je pogledal in ta pogled je oskrbniku prešel kosti in mozek. Kolena so se mu šibila in v obraz je bil kakor zemlja.

Nastala je grobna tišina in ni se slišalo drugega, kakor grgrajoče dihanje uboge matere. Hugo Peacock ni več strpel v sobi.

Čez nekaj časa se je zopet vrnil.

»Zapreženo je, kočija stoji pred vrati. Ali naj pomagam?«

Župnik je odkimal, mater rahlo prijel in jo nesel previdno ven. Zunaj se je zbrala služinčad, obstopila voz in začudeno strmela v župnika.

Kaj se je zgodilo? Kaj pomeni vse to? Vprašanje je bilo na jeziku, a nihče se ga ni upal izreči.

Jem je djal mater na voz in sedel zraven.

»Počasi!« je zaklical kočijažu, ki je ravnokar zamašnil z bicem.

»Razumem,« je odgovoril in stopil na kozla.

Oskrbnik je stal pred vrati. Pogledal je po dekalah in hlapcih, ki se jih je nabralo okoli, šel proti kočiji in potuhnjeno rekel: »Prav žal mi je, gospod župnik, da se je materi ravno pri meni zgodila ta nesreča. Upajmo, da se ji kmalu zboljša!«

Odgovora ni dobil; župnik se je počasi odpeljal.

Dekle so staknile glave skupaj in šepetale. Hugo Peacock je to videl.

»Nič ne pomeni,« je rekel nevoljno, »mami je samo omedlela. V letih je že in trpljenje zadnjih dni ji je vzelo moči.«

Delal se je kolikor mogoče sočutnega, hoteč napraviti pri družini dober vtis. Opazil je pa dobro, kako so dekleta zmajevale z glavami; kajti, kaj je mater gnalo k oskrbniku, tega gotovo ni odkrito povedal. To ga je razjezilo in začel je vpiti: »Kaj pa še stojite, opice! Glejte, da začnete delati, lenobe!«

Služinčad se je polagoma razkropila in oskrbnik je izginil v sobo. Z dolgimi koraki je šel parkrat semtertja. Naenkrat je obstal.

»Prokletol!« je siknil. »Baba je ravno na pravi poti. Hotel bi, da kmalu pogine.«

Zopet je začel korakati.

»Pa ta župnik zna molčati,« je mrmral. »Vendar je le dobro, da sem se mu spovedal. S tem sem mu dal nagobčnik! To si si prav dobro izmislil, Hugo Peacock! In Meggy, lepa Meggy mora biti moja, mora in noben vrag ji ne pomore!«

»Ljudstvo ni tudi ničesar opazilo,« je nadaljeval v svojem govoru sam s seboj.

in sedaj sem se tudi tako imenitno izrezal, da ne more nihče nič sumiti. To je vendar Peacockov kočijaž, bodo rekli v vasi; vendar je ta Hugo dober človek!«

Pusto se je zasmejal. Vse to se mu pa vendar ni zdelo popolnoma v redu, kajti kmalu nato se je vsedel in se zamislil zopet v črne naklepe. Čez nekaj časa se je vzdignil, vzel iz omare veliko steklenico whiskeyja in si nalil kozarec. Prazniti je začel kozarec za kozarcem, samo, da bi pregnal te nadležne misli, ki so ga tako morale, in pil je, dokler mu res niso vse prešle in takrat je bil pijan, da se je zvrnil in zaspal.

6.

Bilo je tri dni pozneje. Hugo Peacock je sedel v vaški zganjarni. Na glavi črn, kožuhovinast klobuk, v zobeh kratko pipo, je slonel ob mizi, kjer sta stali dve steklenici whiskeyja. Njemu nasproti je sedel hlapec iz »Dolenjskega dvorca«, človek motnih oči in zabuhlega lica. Oskrbnik ga je srečal pred hišo, ko je peljal s polja šoto, in ga prišil, da je šel z njim na žganje. Posebno prositi in siliti se Macrin seveda ni dal, kajti preveč je ljubil žgano pijačo.

»Materi ni torej nič boljše, Macrin?« je vprašal oskrbnik.

»Ne, gospod, ima vročino,« je odgovoril hlapec.

»Tako, tako, res mi je prav žal! Ona je drugače dobra ženska, kajne, pa tudi dobra gospodinja!«

Hlapec je zmignil z rameni.

»Dobra, da, kakor se vzame; vendar pa ne moremo trditi, da nam gre pri njej predboro.«

Hugo Peacock se je smejal.